

SAKSFRAMLEGG

Kontrollutvalget for salgs- og skjenkebevillinger

Formannskapet

Arkivsaksnr.: 12/3705-9

Arkiv: U62 & 58

KIWI - BRUDD PÅ ALKOHOLLOVEN. INNDRANING AV BEVILLING

Forslag til vedtak:

I medhold av alkohollovens § 1-8 og Ringerike kommune sin alkoholpolitiske handlingsplan 2012 – 2016 punkt 6.1 inndras salgsbevilling for alkoholholdig drikk ved KIWI Osloveien i en -1- uke for brudd på alkohollovens §§ 1-5, 3-9 og 8-8, samt forskrift av 8. juni 2005 § 2-4.

Sammendrag

Den 4. august ble det foretatt salgskontroll ved KIWI Osloveien.

Salgskontrollør rapporterte brudd på alkohollovens § 1-5, 3-9 og 8-8, samt brudd på forskrift av 8. juni 2005 § 2-4.

I henhold til forvaltningslovens §§ 16 og 17 er bevillingshaver tilskrevet og fått innsyn i alle dokumenter i saken.

Etter korrespondanse med salgskontrollør og bevillingshaver er det sannsynliggjort at det ble solgt alkoholholdig drikk til person under 18 år, samt at bevillingshaver ikke har utøvet bevillingen på en forsvarlig måte, da man har unnlatt å sørge for at «langing» til mindreårig ikke skjedde.

Salg av alkoholholdig drikk til mindreårig er betegnet som spesielt alvorlige jf. alkoholpolitisk handlingsplan 2012 – 2016 pkt. 6.1

Innledning / bakgrunn

Det ble avholdt salgskontroll ved KIWI Osloveien den 4. august. Salgskontrollør rapporterte da om at det kom 6-7 ungdommer inn i butikken ved 18-tiden. De kom for å kjøpe alkoholholdig drikk. Ved betalingspunkt ble bare den første av ungdommene spurt om legitimasjon. Hun hadde nylig fylt 18 år og handlet øl til flere av de andre ungdommene. Kontrollør 12391 fikk hjelp av kontrollør 2628 for å sjekke alderen på ungdommene. En av jentene var født 16.9.1994 (17 år). Videre fikk en jente født 12.9.1994 kjøpt alkoholholdig drikk.

Beskrivelse av saken

KIWI ble tilskrevet den 28. august. Kontrollrapport ble oversendt og bevillingshaver fikk frist til 10. september for å komme med sin uttalelse til rapporten.

Nytt brev ble sendt bevillingshaver den 13. september, da man ikke hadde mottatt noen uttalelse innen fristen. Bevillingshaver fikk ny frist. Denne gang til 19. september.

Uttalelse ble mottatt 21. september.

Bevillingshavers representant skriver:

«Undertegnede har vært på tjenestereise og har beklageligvis ikke blitt gjort kjent med avviksrapporten før nå i ettermiddag, og beklager derfor sent tilsvar. Jeg forsøkte å ringe rundt kl. 16.00, men kom ikke i kontakt med noen.

Undertegnede har lest rapporten og samtalen med butikksjef Jonathan Røsby gjentatte ganger nå i ettermiddag. Røsby har sjekket ITV-opptaket og kjenner seg ikke igjen i kontrollørens framstilling, og bl.a. er det slik at samtlige som handler alkoholholdige drikke vitterlig framviser ID-kort.

Undertegnede vil dra til butikken nå for å kvalitetssikre opptakets innhold slik at vi er helt sikre, samt brenne en CD.

Gitt at opptaket dokumenterer at salget gjennomføres ihht. gitte regler, så vil vi kunne fremvise dette i løpet av få dager/når det måtte passe dere».

Da vi ikke mottar noen CD, tilskrives bevillingshaver igjen den 24. september.

Bevillingshaver får frist til 5. oktober for å kunne komme med ytterligere uttalelser til avviksrapporten.

Bevillingshaver varsels samtidig om at brudd på alkohollovens bestemmelser kan føre til inndragning av bevilling.

Vi mottar ny uttalelse fra bevillingshavers representant den 2. oktober.

Bevillingshaver uttaler følgende:

«Avvik alkoholsalg kontroll KIWI Osloveien Hønefoss.

Ref. tilsvar på brev sendt pr post til dere 19.9.2012, hvor jeg belyste at opptakets innhold skulle kvalitetssikres.

Ut i fra hva overvåkingen viser så er kasserer gjennomgående dyktig til å sjekke legitimasjon. Samtlige som kjøper alkohol blir forespurt om legitimasjon og disse blir kontrollert og funnet OK. Opptaket og ikke minst samtale med kasserer har imidlertid synliggjort at kasserer ikke spør om de som er i følge med kjøper skal konsumere noen av varene, og dermed ble de heller ikke bedt om å framvise ID slik både offentlige og interne rutiner og praksis krever.

Vedkommende kasserer har gjennomført og bestått kursing i forhold til salg av alkohol og øvrige aldersbestemte varer, og derfor er det opprettet personalsak hvor bruddet er påtalt skriftlig. Gjentakelse kan/vil få konsekvenser for ansettelsesforholdet. Likeledes har vi innkalt til ekstraordinært personalmøte 14.10.12 hvor nettopp dette med salg av aldersbestemte varer blir gjennomgått på nytt, og ikke minst med fokus på at man må følge særlig med på om det er andre i følge med ølkjøperen.

Det er vel kjent at det i enkelte tilfeller oppstår ubehagelige situasjoner når vi kontrollerer de som er i følge med en som kjøper alkohol. Eksempelvis reagerer særlig foreldre med sinne når de har med seg tenåringer og vi stiller spørsmål om personen skal konsumere, avkrever ID eller nekter salg. Mange foreldre føler seg uthengt eller mistenkeliggjort osv. og derfor forsøker kassererne å ordlegge seg og opptre slik at det ikke virker støtende. Det er ikke alltid like enkelt å sette grensen for hva som er greit og ikke da det er mange ulike

scenarioer, men reglene er allikevel klare og vi skal alltid følge disse. Denne saken er ikke et eksempel på det jeg her omtaler og er ikke ment som en unnskyldning, men belyser at denne delen av kontrollen ofte kan være vanskeligere enn ren ID-kontroll og dette skal vi derfor ha ekstra fokus på i tiden fremover.

Som belyst ser vi meget alvorlig på brudd på alkohollovens bestemmelser. For det første skal det ikke selges alkohol til mindreårige av åpenbare grunner. Det andre er konsekvensene for både den ansatte og ikke minst butikken og kjeden. Denne aktuelle butikken har ikke et tilfredsstillende økonomisk resultat og hadde det her blitt solgt alkohol til en mindreårig kunne en evt. inndragelse fått svært alvorlige konsekvenser for både oss som organisasjon og i verste fall arbeidsplasser til mange mennesker. Slike saker dreier seg ikke bare om tapt salg av alkohol for en gitt periode, men tap av kunder på både kort og ikke minst lang sikt. Mindre salg fører til høyere svinn osv. og mange kundeundersøkelser viser at kundens lojalitet til type nærbutikk ikke lenger er like stor. Det vil si at tap av bevilling raskt beløper seg til om lag 400 000,- selv for en kortere periode. (Jeg tar ikke med dette for annet enn å synliggjøre at vi tar problemstillingen på alvor både i forhold til lovverket og av hensyn til oss selv). Ovennevnte vil bli gjennomgått og belyst på tidligere nevnte personalmøte.

Nå er det imidlertid ikke slik at det ble solgt alkohol til mindreårige i dette tilfellet, og vi håper at kommunens representanter med dette ser at vi iverksetter konkrete tiltak og at vi derfor slipper med en advarsel denne gangen. Vi aksepterer ikke brudd på alkoholsalgsbestemmelsene og vi kontrollerer bl.a. at alle ansatte har gjennomført og bestått kurs ved et elektronisk driftsoppfølgningssystem. Fokuset hos oss er stort og vi kan ikke annet enn å beklage at det har sviktet i forhold til dette med å spørre de som var i følge med kjøperen.

Hvis ønskelig stiller vi gjerne til et møte hvor vi kan gjennomgå våre interne rutiner på alkoholsalg og hva slags tiltak/reaksjoner som er gjort i dette tilfellet».

Forholdet til overordnede planer

Alkoholpolitisk handlingsplan for 2012 – 2016 pkt. 6.1 omhandler straffereaksjoner innenfor bevillingsperioden.

For ovennevnte brudd vil man ved 1. gangs overtredelse kunne inndra bevillingen i 1 til 3 uker.

Juridiske forhold

§ 1-5 omhandler aldersgrenser.

Jf. § 1-5 er salg eller utlevering av alkoholholdig drikk ikke tillatt til personer under 18 år.

§ 3-9 omhandler utøvelse av bevilling.

Jf. § 3-9 skal bevillingen utøves på en slik måte at vilkår, (som er nevnt i bevillingsvedtaket, i alkoholloven og bestemmelser gitt i medhold av alkoholloven), til enhver tid er oppfylt, og for øvrig på en forsvarlig måte.

§ 8-8 omhandler ulovlig kjøp.

Jf. § 8-8 er det ulovlig å kjøpe alkoholholdig drikk for noen som er under 18 år. Forbudet mot langing rammer også formidling som skjer på salgssteder.

Ansatte på salgsstedet har ved tvil om alder rett og plikt til å kreve legitimasjon, jf. § 2-4 i forskrift av 8. juni 2005.

Økonomiske forhold

KIWI har anslått at deres tap vil beløpe seg til om lag 400 000,- ved inndragning av bevilling, selv for en kortere periode.

De begrunner dette med tapt salg av alkohol, høyere svinn pga. mindre salg, tap av kunder på kort og lang sikt.

Uttalelsen er ikke dokumentert med noen form for regnskapstall/salgstall.

Prinsipielle avklaringer

Salgskontrollør rapporterte den 4. august om avvikene.

KIWI hevder i sine uttalelser at det ikke har skjedd salg av alkoholholdig drikk til mindreårig.

Med bakgrunn i KIWI sin påstand om at et så alvorlig brudd på alkoholloven ikke har skjedd, ble uttalelsen oversendt salgskontroll for ny gjennomgang av hendelsesforløpet.

De to kontrollørene bekrefter i tilleggsrapport av 21. oktober at en jente på 17 år fikk kjøpt alkoholholdig drikk.

I tillegg bekreftes det at en jente på 17 år fikk tildelt alkoholholdig drikk etter betalingspunkt.

Rådmannens vurdering

Salg av alkoholholdig drikk er å anse som et alvorlig brudd på alkoholloven jf. alkohollovens § 1-8 og alkoholpolitisk handlingsplan punkt 6.1.

Kommunestyret har vedtatt at salg til mindreårige kvalifiserer til inndragning av bevilling i 1 til 3 uker ved første gangs overtredelse.

I denne saken har salgskontrollør avdekket at en jente født 12.9.1994 fikk kjøpt alkoholholdig drikk.

I tillegg er det avdekket at en jente som nylig hadde fylt 18 fikk kjøpt alkoholholdig drikk til flere andre personer, hvorpå den ene personen var født 16.9.1994.

Det vil si at begge personene var 17 år på tidspunktet den alkoholholdige drikken ble kjøpt. Det er skjerpene at en mindreårig fikk handlet alkoholholdig drikk samtidig som ansvarshavende og kontrollørene sjekket legitimasjon på de som allerede hadde passert betalingspunktet.

I formildende retning kan det legges vekt på at de to angjeldende personene fylte 18 år i overkant av en måned etter.

Jf. alkohollovens § 1-8 vil det innenfor hver type overtredelse være grove og mindre grove tilfeller. Ved salg til mindreårige blir overtredelsen grovere jo yngre personen er.

Bevillingshavers representant har i sin første uttalelse sagt at han vil kvalitetssikre videoopptaket som er gjort av salget, brenne en CD og fremvise denne, dersom salget gjennomføres etter gitte regler.

Vi har ikke mottatt noen kopi av dette opptaket.

Salgskontrollens tilleggsrapport, som bekrefter hendelsesforløpet, ble oversendt bevillingshaver, og de ble gitt muligheten til å komme med ytterligere opplysninger innen 1. november.

Bevillingshaver har ikke kommet med dette.

Rådmannen tolker dette som om at bevillingshavers representant ikke har funnet at videoopptaket viser at salget er gjennomført korrekt.

Rådmannen finner heller ingen grunn til ikke å stole på de to kontrollørene.

De bekrefter hendelsesforløpet i tilleggsrapport av 21. oktober, altså 2,5 måneder i ettertid.

Bevillingshaver har anslått et tap på kr 400 000,- ved kort tids inndragning av bevilling.

Hvorvidt dette er et riktig anslag vites ikke, da det ikke er dokumentert på noen måte.

Det er gjort godt kjent blant bevillingshaverne hva de kan forvente seg av reaksjoner, dersom det avdekkes brudd på lovgivningen.

I vedtaket om tildeling av bevilling er det presisert at bevillingen gis under forutsetning av at bestemmelser gitt i lov, sentrale- og lokale forskrifter, samt Ringerike kommune sin alkoholpolitiske handlingsplan til enhver tid blir fulgt.

Alkoholpolitisk handlingsplan er ligger lett tilgjengelig på kommunens nettsider, og er også oversendt bevillingshaver.

Kommunestyret har bestemt at man skal inndra salgsbevillingen i 1 til 3 uker ved første gangs tilfelle i denne type saker.

Rådmannen finner det tilstrekkelig bevist at det er begått brudd på alkohollovens §§ 1-5, 3-9 og 8-8, samt forskrift av 8. juni 2005 § 2-4.

Rådmannen finner også at forvaltningslovens § 17 er oppfylt, da man har sørget for at bevillingshavers uttalelser er vurdert, og at man har foretatt de undersøkelser som saken krever.

Rådmannen finner grunn til å legge vekt på at personen som fikk kjøpt alkoholholdig drikk fylte 18 år kort tid etter at salget ble foretatt og at bevillingshaver i tillegg har satt fokus på egne rutiner for å unngå lignende brudd på alkoholloven.

Med bakgrunn i dette anbefaler rådmannen at bevillingen ved KIWI Osloveien inndras i 1 uke.

Saksdokumenter

Kontrollrapport fra salgskontrollør, datert 28.8.2012

Brev til bevillingshaver, datert 28.8.2012

Purring av bevillingshaver, datert 13.9.2012
Uttalelse fra bevillingshaver, mottatt 21.9.2012
Brev til bevillingshaver, datert 24.9.2012
Uttalelse fra bevillingshaver, mottatt 2.10.2012
Tilleggsrapport fra salgskontrollør, mottatt 21.10.2012
Brev til bevillingshaver, datert 25.10.2012

Ringerike kommune, 5.11.2012

Wenche Grinderud
rådmann

virksomhetsleder: Harald Lillo Pedersen

saksbehandler: Kari Véien Dønné